

Barbara Budyńska
IKiCZ BN

**Modernizacja/budowa bibliotek
publicznych jako jeden z elementów
inwestowania w czytelnictwo**

Warszawa, 25-26 października 2018 r.

Czy nowa przestrzeń biblioteczna sprzyja
aktywności użytkowników

**CZY NOWA PRZESTRZEŃ BIBLIOTECZNA
WPŁYWA NA KORZYSTANIE Z ZASOBÓW
BIBLIOTEK, WZMACNIA CZYTELNICZTWO**

Przestrzeń
biblioteczna

```
graph TD; A[Przestrzeń biblioteczna] --> B[Funkcjonalność i organizacja usług]; A --> C[Architektura]; A --> D[Wyposażenie]; B --> E[Rozwój czytelnictwa]; D --> F[Tworzenie przestrzeni nie bibliotecznej];
```

Funkcjonalność
i organizacja
usług

Architektura

Wyposażenie

Rozwój czytelnictwa

Tworzenie przestrzeni nie
bibliotecznej

Programy – cele

*wzmocnienie aktywności czytelniczej,
rozwój bibliotek, niwelowanie
dysproporcji między środowiskami
miejskimi i wiejskimi*

Programy – cele

Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych

- **Zwiększenie atrakcyjności oferty bibliotek publicznych** poprzez zwiększenie udziału nowości wydawniczych w zbiorach bibliotek
- **Wzrost dostępności** książek, czasopism, multimedialnych, wydawnictw naukowych i kartograficznych w zbiorach bibliotek publicznych

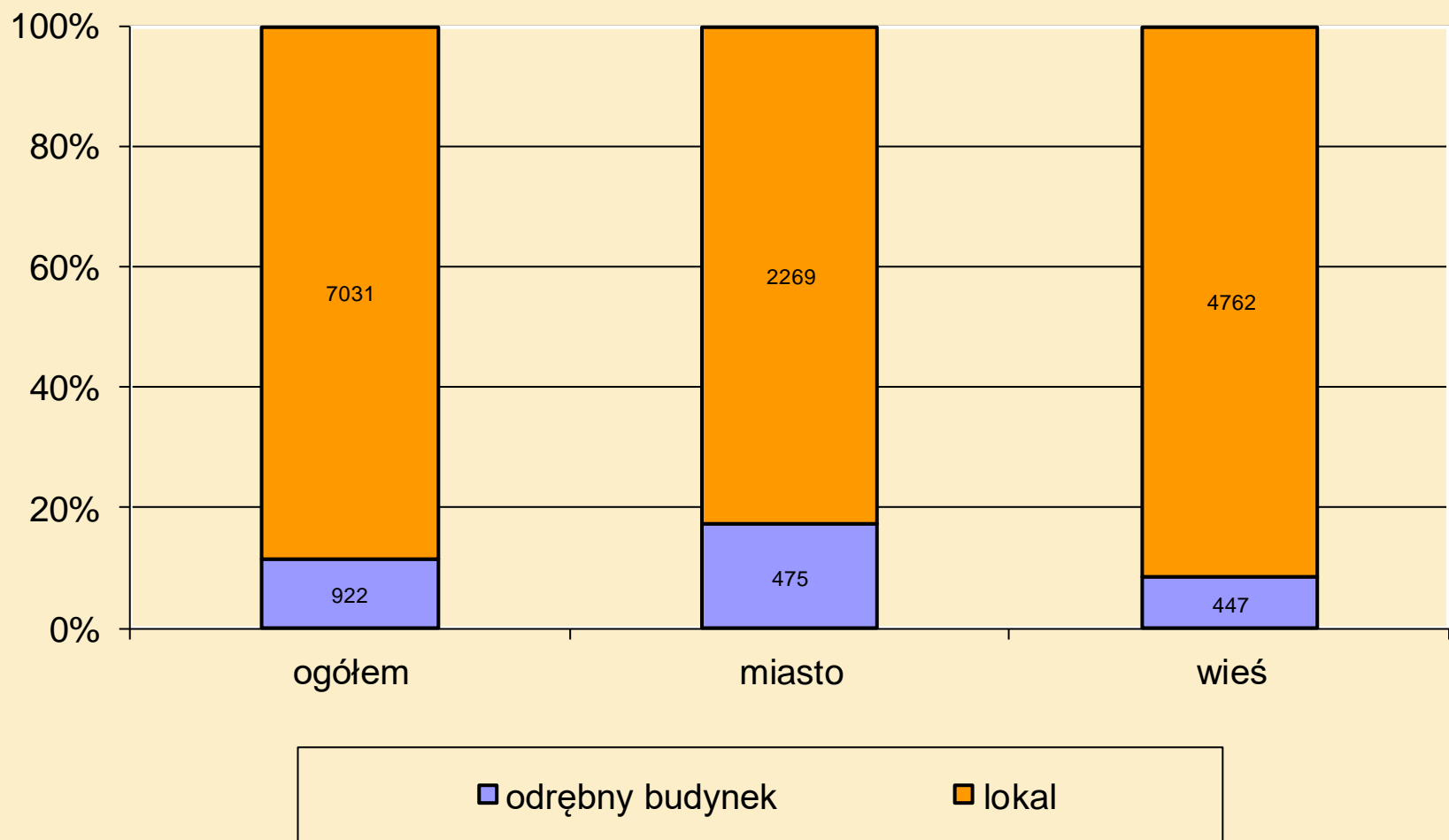
Infrastruktura bibliotek 2016-2020

- **Dostosowanie bazy infrastrukturalnej bibliotek publicznych** do zmieniających się potrzeb i standardów
- **Stworzenie warunków lokalowych** do rozwijania nowych funkcji bibliotek publicznych, w tym służących podnoszeniu kompetencji cyfrowych mieszkańców,
- **Zwiększenie poziomu atrakcyjności usług bibliotecznych** poprzez odpowiednie wyposażenie bibliotek
- **Dokonanie zmian w infrastrukturze bibliotek** dostosowanej do obsługi osób niepełnosprawnych
- **Rozwój partnerstwa publiczno-społecznego.**

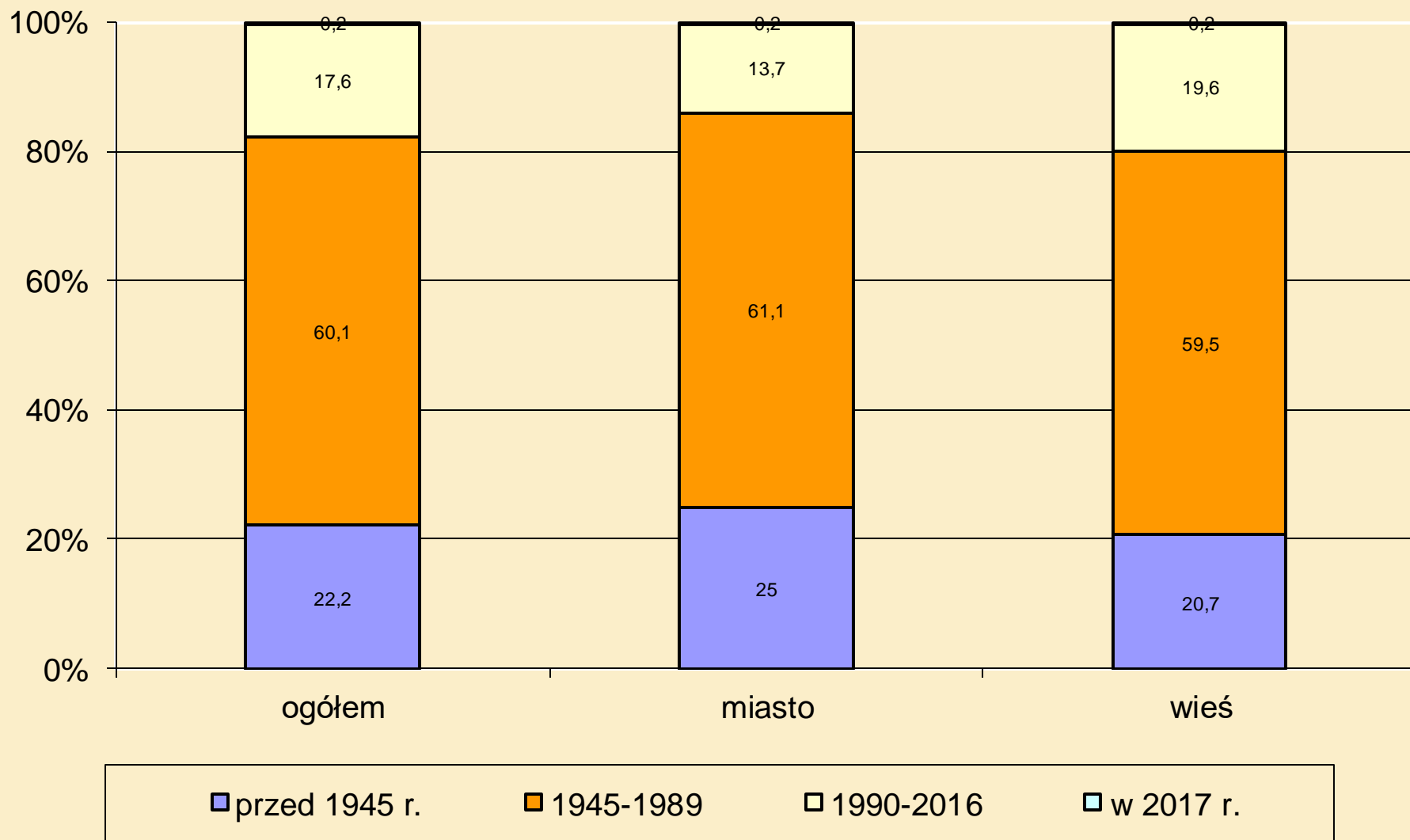
Potencjał bibliotek publicznych

2017

Użytkowanie budynków i lokali – 2017 r.

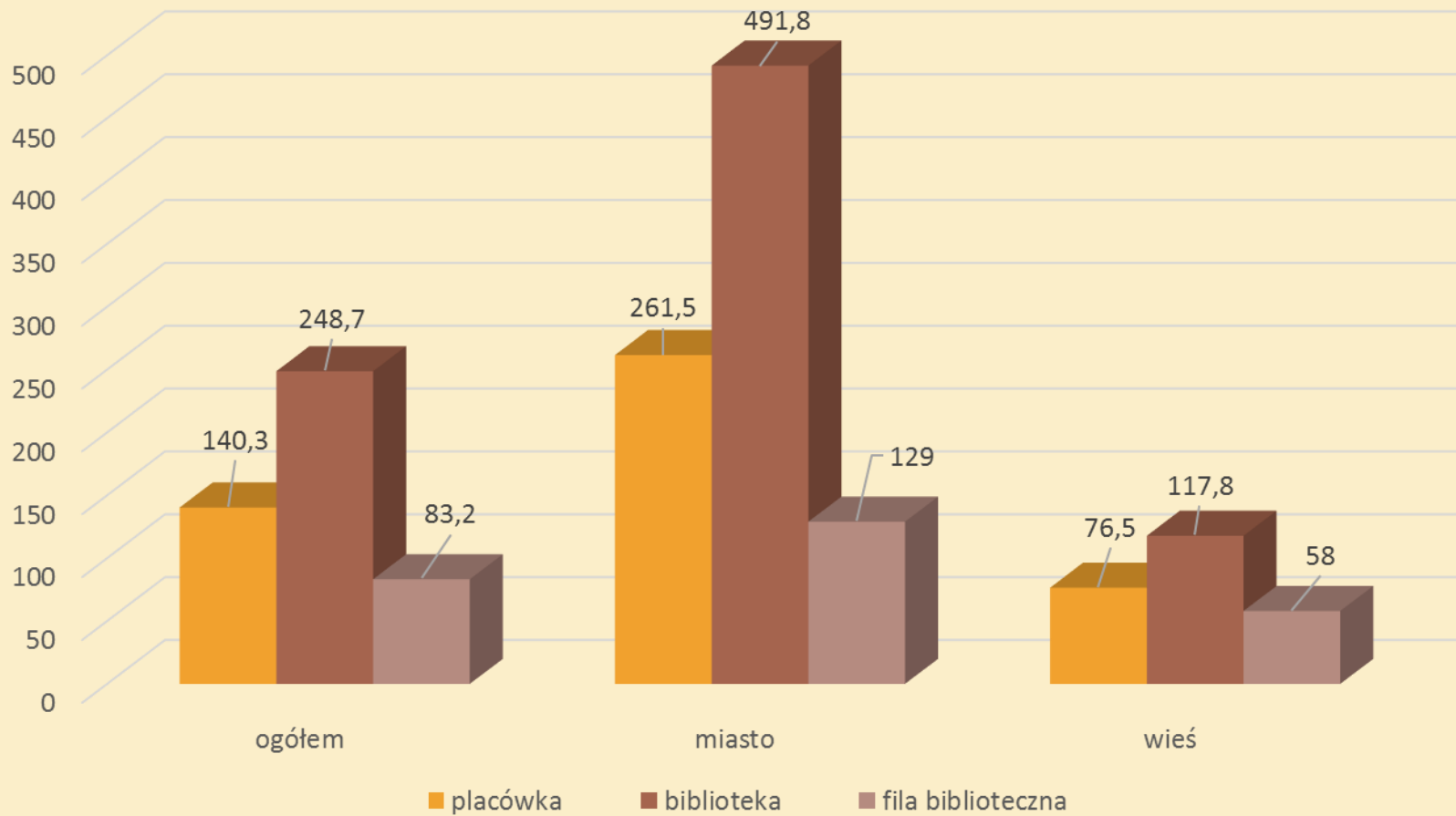

Wiek budynków lub lokali bibliotecznych – 2017 (w %)

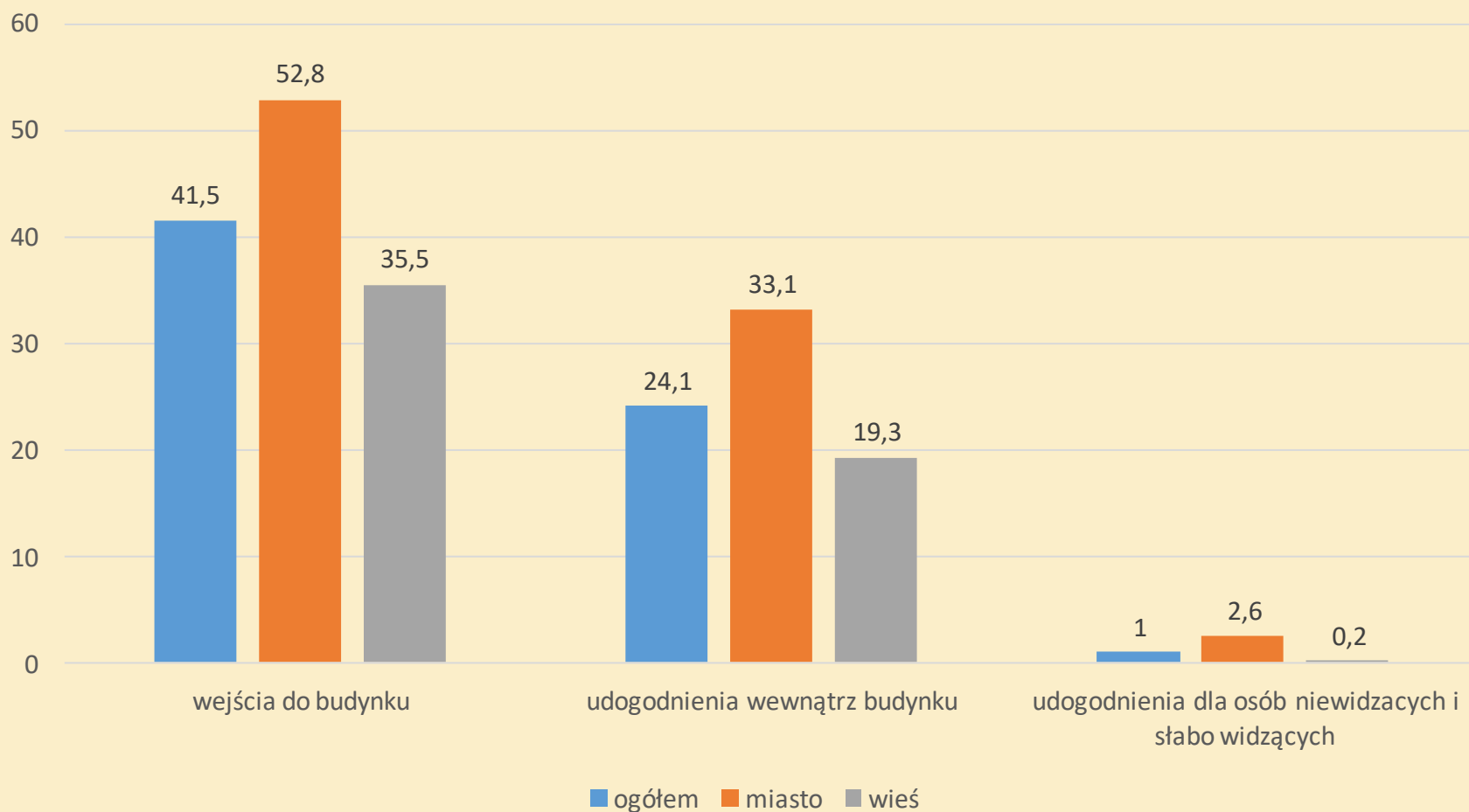

Przeciętna wielkość placówek bibliotecznych (w m²) – 2017

Obiekty/lokale biblioteczne dla osób z dysfunkcjami w podziale miasto-wieś – 2017 (w %)

SONDAŻ

44,4 % bibliotek gmin wiejskich

33,0% bibliotek miejskich

12,6% bibliotek miejsko-wiejskich

10,0% bibliotek stopnia powiatowego (zadania zlecone, biblioteki w miastach na prawach powiatu)

Zakres inwestycji

Generalne remonty, rewitalizacje

Legnicka Biblioteka Publiczna

Modernizacje, rewitalizacje

MBP w Brzegu

Przemyska Biblioteka Publiczna

Modernizacja

MBP w Tomaszowie Lubelskim

MBP w Żarach

Adaptacje – z historią w tle

GBP w Wielkich Oczach

OOK, Biblioteka w Obornikach Śląskich

Adaptacje – z historią w tle

GBP w Kozach

MBP w Wiśle

Nowe obiekty

MGBP w Sośniowicach

CKiB w Suchym Lesie

PiMGBP w Starym Sączu

GBP w Samsonowie

Inwestor

- samorząd, dotacje resortu kultury (*Infrastruktura bibliotek*) – **67,1%**
- samorząd, fundusze unijne (np. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) – **12,3%**
- różni inwestorzy – **11%**
  - samorząd, fundusze unijne, dotacje resortu kultury; samorząd gminny, samorząd wojewódzki; samorząd, resort kultury, PKP S.A.; samorząd, fundusze unijne, PFRON
- samorząd – **9,6%**

Zmiany w dostępie i funkcjonalności

USYTUOWANIE/LOKALIZACJA

Po drodze ...

PiMBP w Oławie

MBP w Szczyrku

GBP w Jabłoni

MBP w Choszcznie

Po drodze ...

BIBLIOFORUM, Gliwice

BPMiG Barcin

PiMBP w Wałbrzychu, filia

Stacja Kultura, Rumia

Zmiany w dostępie i funkcjonalności

UDOGODNIENIA

GBP Kozłowie

MBP Bielsk Podlaski

GBP Krasocin

GBP Brody

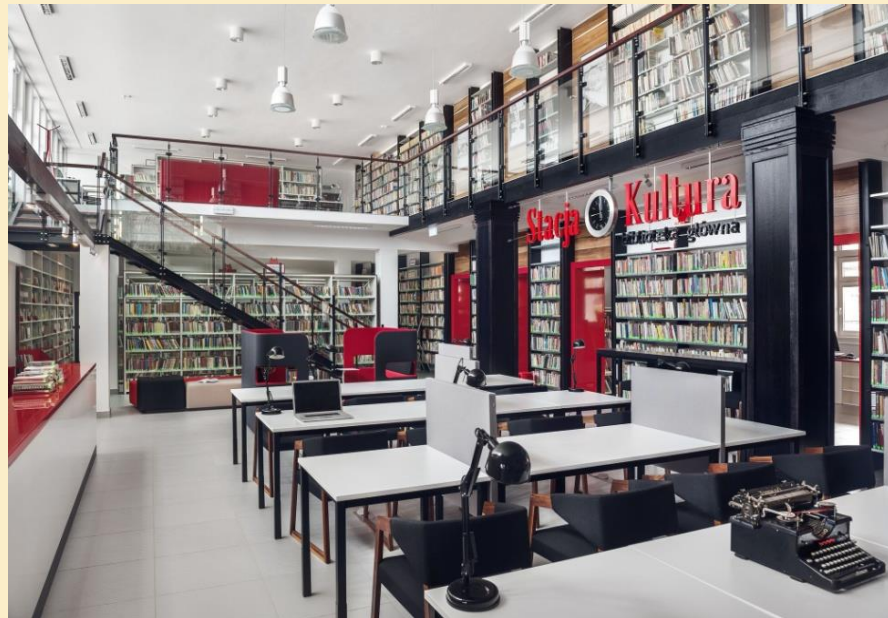

Zmiany w dostępie i funkcjonalności

PRZESTRZEŃ

Przestrzenie wielofunkcyjne

MBP Rumia

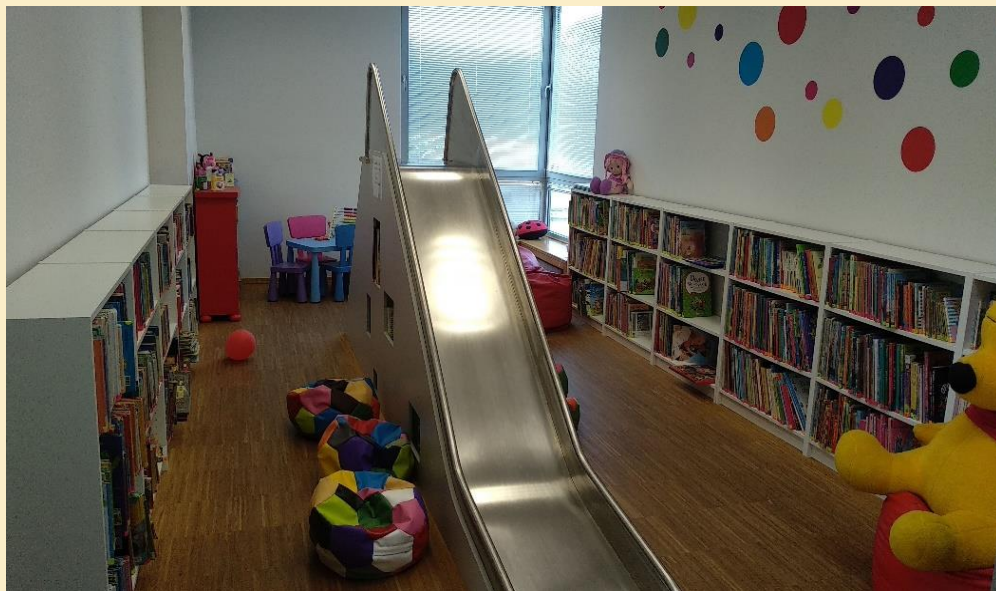
MGBP Modliborzyce

GBP Adamów

GBP Bojszowy

MBP Brzeg

MiPBP w Drawsku Pomorskim

Dodatkowe przestrzenie

BPiCK w Trzciance

GBP w Kozłowie

GBP w Kozach

GBP w Rozprze

Dodatkowe przestrzenie

MGBP w Sośnicowicach

PiMBP w Starym Sączu

GBP w Oleśnie

MBP w Kostrzynie nad Odrą

Zmiany w dostępie i funkcjonalności

ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI

Zmiany w dostępie i funkcjonalności

WARUNKI PRACY BIBLIOTEKARZY

Zmiany w dostępie i funkcjonalności

INFORMACJA O BIBLIOTECE

Drogowskazy, informacja...

BP w Zbąszyniu, fot. Bartek Sroka

GBP w Krasocinie

GBP w Adamowie

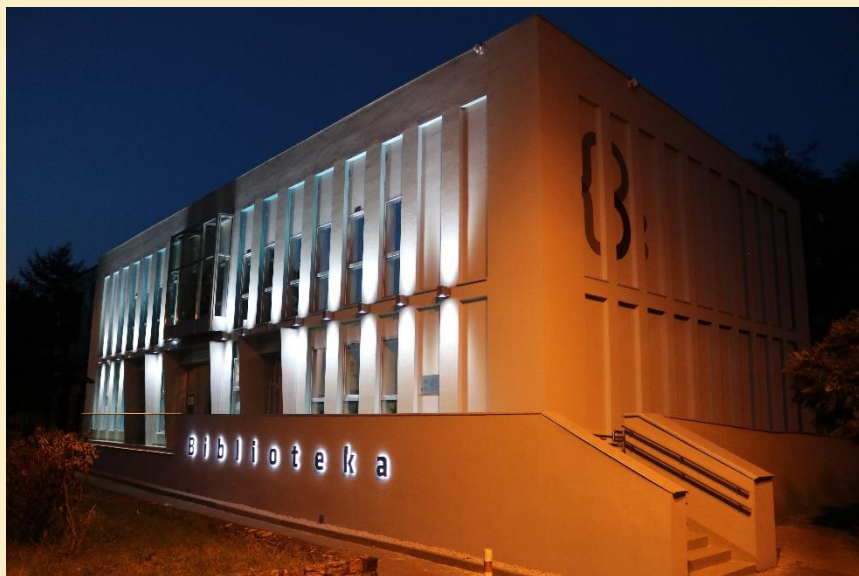
GBP w Jabłoni

MBP w Choszczynie

Efekty zmian

MBP w Kostrzynie nad Odrą

GBP Czarnocin, filia w Michałowicach

GBP w Trzciny

Mediateka, MBP Tychy

MBP Tychy

MiPBP w Wałbrzychu

Efekty zmian – zasięg oddziaływania

- wzrost wskaźników czytelnictwa 50%
- wskaźniki czytelnictwa mają tendencję wzrostową 10%
- dostęp do katalogu on-line, zdalny dostęp do kont czytelników,
- zmienił się profil czytelników - biblioteki liczniej odwiedzają seniorzy, osoby z różnymi dysfunkcjami

dużo osób przychodzi by w bibliotece pobyc, porozmawiac ze soba, przy okazji siegaja po ksiazki, czasopisma, gazety codzienne, korzystaja z Internetu

Efekty zmian – wykorzystanie

- wzrost wskaźnika wypożyczeń o 50%
- wskaźnik wypożyczeń utrzymał się na podobnym poziomie 15%

w ostatnich latach zanotowano spadek wskaźnika wypożyczeń, stały dopływ nowości wydawniczych, dostęp do licencjonowanych zbiorów, a także akcje upowszechniania czytelnictwa nie przyniosły oczekiwanych

Efekty zmian – odwiedziny

- wzrosła liczba odwiedzin – 85%
- liczba odwiedzin jest stabilna – 5%
- możliwość skorzystania z kolekcji multimedialnych, klasyki filmu polskiego i światowego, przedstawień teatralnych i baletowych, bajek dla dzieci, z płyt DVD, płyt CD, audiobooków, słuchowisk radiowych,
- wyposażenie w sprzęt (meble, komputery, sprzęt audio i multimedialny, gry planszowe, X-boxy, sprzęt fotograficzny, nagłaśniający, AGD, podłoga interaktywna, urządzenia wielofunkcyjne) jest ściśle związane z inwestycjami przeprowadzonymi w bibliotekach, co daje możliwość wszechstronnej działalności, nie zawsze związanej z profilem pracy biblioteki

(biblioteka coraz częściej pełni obecnie rolę ośrodka kultury)

Co mówią dane statystyczne

- w 20% bibliotek wzrosła liczba godzin w tygodniu, w których dostępne są usługi biblioteczne, w blisko 75% godziny pracy nie uległy zmianie
- w blisko 60% placówek wzrósł udział użytkowników w imprezach bibliotecznych
- w ponad 40% placówek zwiększyły się odwiedziny fizyczne w przeliczeniu na 1 mieszkańca, a co czwarta biblioteka rejestruje odwiedziny na takim samym poziomie
- wypożyczenia książek na zewnątrz wzrosły w 1/3 bibliotek (32%), utrzymują się na podobnym poziomie w 34,4% bibliotek, a w ponad 33% wskaźniki wypożyczeń spadły

Podsumowanie

Co sprzyja czytelnictwu

- **atrakcyjny księgozbiór**

pod względem estetyki, aktualny pod względem treści, różnorodny pod względem nośnika

- **przestrzeń**

możliwość elastycznego aranżowania powierzchni; kształtowanie biblioteki – nadawanie funkcji poszczególnym jej strefom

- **nowe technologie**

wyposażenie w sprzęt; procesy biblioteczne oparte na e-usługach; dostęp do e-zbiorów

- **usytuowanie, dostępność, zarządzanie**

- **informacja, promocja w przestrzeni publicznej**

Co utrudnia rozwój czytelnictwa

- brak nowego zdefiniowania roli, funkcji i znaczenia bibliotek w kształtowaniu czytelnictwa
- zakończenie prac nad nowym wizerunkiem biblioteki wraz oddaniem obiektu/lokalu do użytku